

BÖLÜM 4

STERİLİZASYON VE DEZENFEKSİYON

Müşerref TATMAN OTKUN¹

GİRİŞ

Sterilizasyon ve dezenfeksiyon konusu sağlık ile ilgilenen tüm bireylerin bilmesi gereken bir konudur. Laboratuvarlardaki deneylerde kullanılacak malzemelerden ameliyat esnasında kullanılacak cihazlara kadar tüm tıbbi cihazların, malzemelerin temizliği, dezenfeksiyonu, sterilizasyonu nasıl yapılacağı bilinmelidir. Kullanılacak tıbbi malzemelerin kişilere hastalık etkeni taşımadıklarından emin olunmalıdır.

Sterilizasyon: Cansız maddeler üzerinde var olan mikroorganizmaların sporlar dahil tüm şekillerinin öldürülmesidir. Sonuç olarak sterilizasyon mutlak bir kavramdır, bir nesne ya sterildir ya da değildir.

Dezenfeksiyon: Cansız maddeler üzerinde var olan hastalık yapıcı (patojen) mikroorganizmaların, sporlar dışındaki şekillerinin yok edilmesidir. Dezenfeksiyon işlemi yok edilen bakteri, virüs vb. mikroorganizma çeşidine, sporlu bakteri, vejetatif bakteri, zarflı virüs, zarfsız virüs gibi mikroorganizma şekline ve uygulama süresine göre düşük, orta ve yüksek düzey dezenfeksiyon olarak alt tanımlar alır, sterilizasyon gibi mutlak bir kavram değildir.

Dezenfeksiyon kelimesi günlük hayatta sıklıkla antisepsi kelimesi yerine kullanılmaktadır. Bu nedenle antisepsi tanımını da burada vermekte fayda vardır.

Antisepsi: Dezenfeksiyon işleminin canlı derisi ya da dokularına yapılan şeklidir.

Sterilizasyon/dezenfeksiyon işleminden maksimum etkinliği elde etmek için akılda tutulması gereken bir nokta işleme girecek medikal cihazın ön temizliği ile üzerindeki organik ve inorganik artıklardan temizlenmesidir.

¹ Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Tıp Fakültesi, Tıbbi Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, otkun2000@yahoo.com

KAYNAKLAR

1. Rutala WA, Weber DJ and the Healthcare Infection Control Practices Advisory Committee. Guideline for disinfection and sterilization in healthcare facilities, 2008: <https://www.cdc.gov/infectioncontrol/guidelines/disinfection>.
2. Günaydın M, Perçin D, Esen Ş, Zenciroğlu D ve rehber hazırlık komitesi. Sterilizasyon dezenfeksiyon rehberi, 2015. <http://www.das.org.tr/index.php/das-rehber-kitabi>.
3. Parlak A. Sterilizasyon sürecinde yapılması gereken kontrol ve kayıtlar. Perçin D, Özinel MA, Esen Ş, Öğütlü A, Zenciroğlu D, editörler. 10. Uluslar arası sterilizasyon dezenfeksiyon kongresi, Kongre kitabı. İstanbul: Arvin Yayınevi; 2017. sf. 25-41.
4. Özinel MA. Sterilizasyonun kontrolü ve uluslararası standartlar. Günaydın M, Esen Ş, Saniç A, Leblebicioğlu H, editörler. Sterilizasyon, dezenfeksiyon ve hastane infeksiyonları. İstanbul: Kaya Basım; 2002. sf. 23-26.
5. Abbasoğlu U. Dezenfektanlar: Sınıflama ve amaca uygun kullanım alanları. Esen Ş, Perçin D, Aydın F, Günaydın M, Zenciroğlu D, editörler. 6. Ulusal sterilizasyon dezenfeksiyon kongresi, Kongre kitabı. Ankara: Bilimsel Tıp Yayınevi; 2009. sf. 109-120.